

Jürikuu oli keskmisest soojem

toetõepoolest poolteist kraadi normist üle.

Talve lõpp oli nii külm ja muld nii sügavalt läbi külmunud, et kevade tulek tundus ka tänavu venivat. Aprill aga osutus üllatavalt soojaks. Lumi sulas vihmades kähku, päris kevadilmad saabusid kuu keskel. Ei sadanud sellist lund ega kollitanud säärased karmid külmakraadid, nagu mõnel aastal on juhtunud ($-23,7^{\circ}$ Jõgeval viiskümmend aastat tagasi).

Võrreldes mullusega, oli ilm teisipidi keeratud: toona oli aprilli algus soe, pärast sadas lund, nüüd oli vastupidi.

Tolmukuradid panid pidu

Talvisemat kraami – lörtsi, lund – sadas tänavu aprillis vihma sekka pea kogu esimese dekaadi vältel. Ja mõnel pool rikkalikult, näiteks Ristna sai kümne päevaga kuhjaga täis isegi kuunormi (46 mm). Onneks polnud öhk külm, isegi kõige jahedamatel öödel langes temperatuur vaid kolme miinuskraadini.

Teinegi kümmepäevak oli püjala võrra keskmisest soojem. Paljudes paikades algas kuiv periood, mis kestab tänaseni välja. Lumi,

mida talvel tundus olevat päris palju, oli kohev ning sulas ruttu. Jälle tuleb mitmes maakonnas suvele vastu minna kuivapoolsete põldude ja tühjavõitu kaevudega.

Aprilli lõpp rõomustas paljusid tavapärasest tunduvalt soojema ja päikesepaistelise ilma. Märkimisväärselt sadas vaid Türil ja Kuusikul (7 mm). Niiskust langes nii mullas kui õhus.

Kuu viimastel päevadel oli suhteline õhuniiskus peaaegu samaugune kui kõrbes, s.t alla 20%. Liiv ja tolm krigises hammaste vahel. Tugeva tuulega tekkis põldudel nähtus, mida nimetatakse tuulekanadeks. Muld lihtsalt lendas minema.

Mitmel pool võis näha trombiide-tornaadode väikevendi – liivakeeriseid ehk tolmukuradeid. Nood ei jää sageli päris tuulispaskadest pahanduse tekitamisel palju alla.

Ka nüüd kergitas üks säherdune paharet Pärnu-Jaagupi lähedal kasvahooneid ja loopis lillepotte.

Kui meteoroloogia ja hüdroloogia instituudis said aprilli ilmandmed kokku loetud, selgus, et kuu keskmine õhutemperatuur

oli Eestis $4,9^{\circ}$ (norm $3,3^{\circ}$). Kõige soojem oli lõunas (Võrus $6,1^{\circ}$), kõige külmem aga jäise Peipsi kaldal (Mustvees 3°).

Sademeid langes üle normi Vilsandil (57 mm) ja Ristnas (53 mm), samas jäi teine riigi ots üpris kuivale (Valgas vaid 18 mm ehk 44% keskmisest). Eesti keskmiseks sademetehulgaks arvutati EMHIs napp 28 mm ehk 76% normist.

Väike lohotus: mullu oli jürikuu veelgi põuasem (22 mm). Kuu lõpuks tõusis tuleohuindeks väga kõrgele – erakordse ohu näitajateni. Ja mitte asjatult.

Ilmast mujal...

Meil kiruti kõvasti hasartseid kulupõletajaid, ent ega mujal maailmas olnud asi palju parem.

Islandi saarel möllasid ajaloo suurimad põlengud, tuhandeid hektareid põosastikke ja rohtlaid hävis ka USAs ja Austraalias.

Kuu viimasel kuupäeval võis isegi satelliidipildidel näha nelja tulekollet Eestis. (Väiksemaid põlenguid kiirgusandurid ei registreeri.) Pihkva järve tagune ala oli aga taevapildidel metsatulekahju-

sid tähistavaid punaseid täppe täis otsekui sarlakihaike nahk!

Ja kuna päevi on puhunud idakaare tuuled, pole mingi ime, et me taevas on põuasombuselt hägus ning lõhnab kirbelt suitsu järele.

Teist kuud upuvad Kesk-Euroopa ja Balkanimaad. Mitu jõge on ületanud veetaseme rekordi (näiteks Elbe Saksamaal – 9,04 m või Doonau Bulgaarias – 9,7 m), purustanud kaitsetammisid ja vallutanud paljusid linnu ning külasid.

Gobi kõrbest lähtuvad liiva- ja tolmutormid ründasid Pekingit sel aastal juba kaheksandat korda. Igal aastal kõrbestub Mongoolias ja Loode-Hiinas ala, mille suurus võrdub kümnendikuga Eesti pindalast. Austraalia loode-nurka ähvardas külastada 5. kategoria vääriline troopiline tsüklon ehk orkaan Monica. Darwini linn, mille 22 aasta eest jõululaupäeval purustas hulga väiksem torm Tracy, valmistus juba halvimaks, kui Monica äkitselt taltus nn troopiliseks depressiooniks ning valas alla vaid hulgaliselt vihmavett.